

ZAMONAVIY AVTOMOBILGA TEXNIK XIZMAT KO'RSATADIGAN STANSIYALARDA BAJARILADIGAN ISH TURLARINI O'RGANIS TALABASI H

Andijon mashinasozlik inistituti Avtomobil servisi yo'nalishi 4-kurs 36 guruh

Sobirov Kamronbek

Avtoservis korxonalarida bajaradigan ishlar, ishlab chiqarish quvvati va funksiyalariga ko'ra tasniflanadi.

Funksiyalariga ko'ra avtoservislar quyidagicha tasniflanadi:

- Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish korxonalarida - ATXKS;
- Yo'l yoqasidagi stansiyalar.

Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish stansiyalari, asosan, aholiga doimiy xizmat ko'rsatish, yo'l yoqasida joylashgan avtoservislar esa, asosan, safardagi avtomobillarga xizmat ko'rsatish bilan shug'ullanadi. Shahar Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish stansiyalarida deyarli barcha xizmatlar ko'rsatiladi. Ular ishlab chiqarish maqsadi va xarakteriga ko'ra quyidagi turlarga bo'linadi [1]:

- Kompleks xizmat ko'rsatish (barcha turdagi texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashlar) [2].;
- Maxsus xizmat ko'rsatish (tashxislash, to'rt tizimini sozlash va ta'mirlash, ta'minlash tizimi va elektr jihozlari ta'mirlash, akkumulyator batareyalarini ta'mirlash va zaryadlash, kuzov ta'mirlash, moyka);
- Kafolat xizmatlari (Avtosalonlar qoshida tashkil qilingan);
- Moylash xizmatlari (ularida faqat moylash ishlari bajariladi);
- Yonilg'i quyish shoxobchalari qoshida [3].;

Yo'l yoqasida joylashgan stansiyalar universal xizmat ko'rsatish va ta'mirlash stansiyasi hisoblanadi. Ular 1 ta dan 5 tagacha bo'lgan postlarga ega bo'ladi va yuvish, moylash, sozlash, qotirish, mayda nosozliklarni bartaraf qilish, yonilg'i quyish va ekspulatsion materiallar bilan ta'minlash vazifasini bajaradi. Akkumulyatorlarni zaryadlash va sozlash, shina ta'mirlash ishlari ham bajariladi [5].

Firma usulida ishlaydigan avtoservislar ma'lum turdagi avtomobillarga xizmat ko'rsatadi [6].

Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish stansiyalari quvvati ularning postlari soni bilan belgilanadi. Ularida texnik xizmat ko'rsatishdan boshlab yuvish - tozalash, qabul qilish va topshirishgacha bo'lgan barcha ishlar bajariladi. Post - bir ish navbat vaqtida 3 ta ishchi ishlaydigan, kerakli jihozlari bilan jihozlangan, maxsus uskunalarga ega, ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish uchun zarur bo'lgan barcha qulayliklar yetarlicha tashkil qilingan ishlab chiqarish maydonidir [7-8].

Shahar avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish stansiyalari postlar soniga qarab 3 ga bo'linadi:

- Kichik stansiyalar (1...10 ishchi postli) yuvish, ekspres-tashxislash, texnik xizmat ko'rsatish va mayda ta'mirlash ishlari bajarish, ehtiyot qism va avtomobillar sotish bilan shug'ullanadi;

- O'rta stansiyalar (11...35 postli) kichik stansiyalardagi ishlardan tashqari to'liq tashxislash, avtomobillarni to'liq bo'yash, qoplama ishlari, agregatlarni almashtirish, avtomobil va anjomlar sotish bilan shug'ullanadi;

- Katta stansiyalar (35 dan ortiq postli) texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash xizmatlarining turlarini to'liq hajmda o'tkazish, agregatlarni mukammal ta'mirlash, avtomobil va anjomlar sotish bilan shug'ullanadi [9-10].

Stansiyalarning ishchi postlari soniga qarab taqsimlanishi shartli bo'lib, Ovro'pa mamlakatlarida postlar soni birmuncha boshqacha qabul qilingan.

Vengriyada va boshqa xorijiy mamlakatlarda avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish stansiyalari quyidagi turlarga bo'linadi:

- karlik (o'ta kichik) stansiyalar (1...5 postli) asosan avtomobillarni yuvish, moylash, tashxislash, sozlash, mayda ta'mirlash, avtomobil ehtiyot qismlari va anjomlarini sotish bilan shug'ullanadi;

- kichik stansiyalar (6...10 postli) karlik stansiyalarda bajariladigan ishlar (buning uchun kamida 3 post ajratiladi) dan tashqari avtomobillarni chuqurroq tashxislash va ta'mirlash ishlari bilan shug'ullanadi;

- o'rta stansiyalar (11...25 postli) da o'rtacha 6 ta postda karlik stansiyalardagi ishlar bajariladi, qolgan postlarda kuzovni korroziyaga qarshi kimyoviy tarkib bilan qoplash, tozalash, moylash, to'ldirish ishlari, nosozliklarni aniqlash, kafolat xizmati ko'rsatish, muntazam nazorat va tashxislash, joriy ta'mir, agregat va kuzovlarni ta'mirlash ishlari bilan shug'ullanadi;

- ATXKSda quvvatiga qarab funksional sxemadagi barcha jarayonlar yoki ularning bir qismi amalga oshirilishi mumkin. Hozirda yuvish, shina ta'mirlash, moy almashtirish, mayda joriy ta'mirlash ishlarini bajarish ayrim postga ega bo'lgan yakka tartibdagi ustaxonalarda (stansiyalarda) bajarilmoqda;

- katta stansiyalarda (25 dan ortiq postli) keng qamrovli texnik xizmat ko'rsatish va joriy ta'mir ishlari to'liq hajmda bajariladi;

- maxsus stansiyalar korxonalar va muassasalar, avtomobil klublarining texnik stansiyalari avtomobillarini saqlash, texnik xizmat ko'rsatish va ta'mir ishlari bilan shug'ullanadi [11-12].

Bundan tashqari, ularning vazifalari ham joylashgan yeriga, mulk egasiga qarab turlicha bo'lishi mumkin, masalan, kichik stansiyalar ham avtomobil sotish, kuzov tiklash, bo'yash ishlari bilan shug'ullanishi mumkin [13-14].

Avtoservis korxonalarining 50 va undan ortiq postli loyihalari mavjud [15-16].

Aholi ehtiyojiga ko'ra, stansiyalar ma'lum hududlarga xizmat ko'rsatishi lozimligidan kelib chiqib, ko'pchilik hollarda kichik stansiyalardan foydalanish qulaydir [17-18]. O'rta va yirik stansiyalar katta shaharlarda, ixtisoslashgan korxonalar sifatida quriladi [19].

ADABIYOTLAR:

1. Ревелль П., Ревелль Ч. Среда нашего обитания. Кн. 2 : Загрязнение воды и воздуха. М.:Мир, 1995. 296 с

2. Автомобильные двигатели.: учебник для студ. высш. учеб. заведений / М.Г. Шатров [и др.] под ред. Шатрова М.Г. М.: Издательский центр «Академия». 2010. С. 234–235.
3. Двигатели внутреннего сгорания. В 3 кн. Кн. 1. Теория рабочих процессов: Учебник для
4. To‘lamirzayevich R. D. TRANSPORT VOSITALARIDAN CHIQUAYOTGAN ZAHARLI GAZLAR MIQDORINI TAHLILI //SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM. – 2024. – Т. 2. – №. 22. – С. 139-144.
5. To‘lamirzayevich R. D. AVTOMOBIL YO ‘LLARIDA HARAKATLANAYOTGAN HAYDOVCHI VA PIYODALARNING XAVFSIZ HARAKATINI TA‘MINLASH //SUSTAINABILITY OF EDUCATION, SOCIO-ECONOMIC SCIENCE THEORY. – 2024. – Т. 2. – №. 15. – С. 31-36.
6. To‘lamirzayevich R. D. AVTOMOBILLARDAN CHIQUAYOTGAN ZAXARLI GAZLARNING ATROF-MUHITGA TA‘SIRINI O‘RGANISH //SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM. – 2024. – Т. 2. – №. 22. – С. 134-138.
7. To‘lamirzayevich R. D. TRANSPORT VOSITALARIDAN CHIQUAYOTGAN ZAHARLI GAZLAR MIQDORINI TAHLILI //SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM. – 2024. – Т. 2. – №. 22. – С. 139-144.
8. To‘lamirzayevich R. D. AVTOMOBIL YO ‘LLARIDA HARAKATLANAYOTGAN HAYDOVCHI VA PIYODALARNING XAVFSIZ HARAKATINI TA‘MINLASH //SUSTAINABILITY OF EDUCATION, SOCIO-ECONOMIC SCIENCE THEORY. – 2024. – Т. 2. – №. 15. – С. 31-36.
9. To‘lamirzayevich R. D. AVTOMOBILLARDAN CHIQUAYOTGAN ZAXARLI GAZLARNING ATROF-MUHITGA TA‘SIRINI O‘RGANISH //SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM. – 2024. – Т. 2. – №. 22. – С. 134-138.
10. Turayev S. et al. The importance of modern composite materials in the development of the automotive industry //Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). – 2021. – Т. 10. – №. 3. – С. 398-401.
11. Turaev S. A., Rakhmatov S. M. O. Introduction of innovative management in the system of passenger transportation and automated system of passenger transportation in passenger transportation //Asian Journal of Multidimensional Research. – 2022. – Т. 11. – №. 3. – С. 34-38.
12. Ahmadjonovich T. S. Aminboyev Abdulaziz Shukhratbek ogli. Light automobile steel wheel manufacturing technology //Asian Journal of Multidimensional Research. – С. 18-23.2022.
13. Turaev S. The role of polymer materials used in the development of automobile industry //Asian Journal of Multidimensional Research. – 2022. – Т. 11. – №. 5. – С. 284-288.